

הניצחון

המזוהל

האם אפשר לנצח את איראן בלי 'מגפיים על הקרקע'?
ההיסטוריון ד"ר ירון פשר מנתח את המערכה מול איראן דרך
לקחי מלחמת העולם השנייה ומזהיר: ללא הסרת כפפות טוטלית
מצד ארצות הברית, האייתולות ישרדו גם בתוך ההריסות

משה ברנשטיין

צילומים: shutterstock, פודאקסט 'נור היתוך'

האיש הקובע באמת. נשיא ארצות הברית במסיבת עיתונאים, השבוע

חת המסקנות הכואבות מהמערכה הממושכת שמנהלת ישראל מאז שמחת תורה תשפ"ד היא שלמרות ההישגים המרשימים בשדה הקרב בשלוש חזיתות הלחימה, עדיין קשה להכריז על הכרעה ועל ניצחון מוחלט מול אויבינו. תסכול זה בולט במיוחד בחזית האיראנית, שאמנם ספגה מכות אנושות בשני מבצעים מזהירים שערערו באופן דרמטי את משטר הרשע, אך לא הביאו עד כה לכניעתו או לקריסתו.

חוקרים רבים ברחבי העולם מתקשים לספק הסבר מניח את הדעת לתעלומה: כיצד ייתכן שבמשך למעלה משנתיים וחצי המזרח התיכון בוער במערכה שמשנה את פניו, אך בעוד הטילים שורקים והכותרות עוסקות ביעדים שהושמדו, טרם ניתן לקבוע אם אנו אכן צועדים לקראת הכרעה או שמא אנו מסתפקים בייצור תמונת ניצחון זמנית בלבד.

ד"ר ירון פשר, היסטוריון ומומחה צבאי ודיפלומטי מטעם המכללה האקדמית גליל מערבי, יוצא איתנו למסע מעמיק בין דפי ההיסטוריה של מלחמות העולם. מבעד לפרספקטיבה רחבה זו הוא בוחן את מהות הניצחון, את הלקחים ממלחמת העולם השנייה ואת הפער הבלתי נמנע שבין הפצצות מהאוויר לבין הכרעה ממשית על הקרקע.

החלטה להכריע

כבר בפתח השיחה מציע ד"ר פשר מסגור היסטורי לאירועים. בעוד הציבור הישראלי חווה את המלחמה דרך מבזקי החדשות והכותרות, ההיסטוריון רואה בה חוליה נוספת והמשכית במאבק רב השנים שבין דמוקרטיה למשטרים אפלים.

"קודם כל, זו תקופה מרתקת", קובע פשר. "אנו שומעים רבות את המונח 'אירועים תנ"כיים', ואכן יש בהם מן הממד הזה. עם זאת אלו הם בעיקר אירועים היסטוריים המזכירים לנו את ההיסטוריה המודרנית, ובפרט את המאבק להפלת משטרים טוטליטריים. המציאות הזו מחזירה אותנו שמונים שנה לאחור לימים האפלים של מלחמת העולם השנייה.

"השוני המהותי כיום טמון בכך שהפעם העם היהודי אינו קורבן חסר ישע. אנו עדים כיום לישראל מודרנית המחזיקה בצבא חזק. אולם השאלה היא האם המנהיגים אכן קיבלו החלטה אסטרטגית להכריע את המערכה.

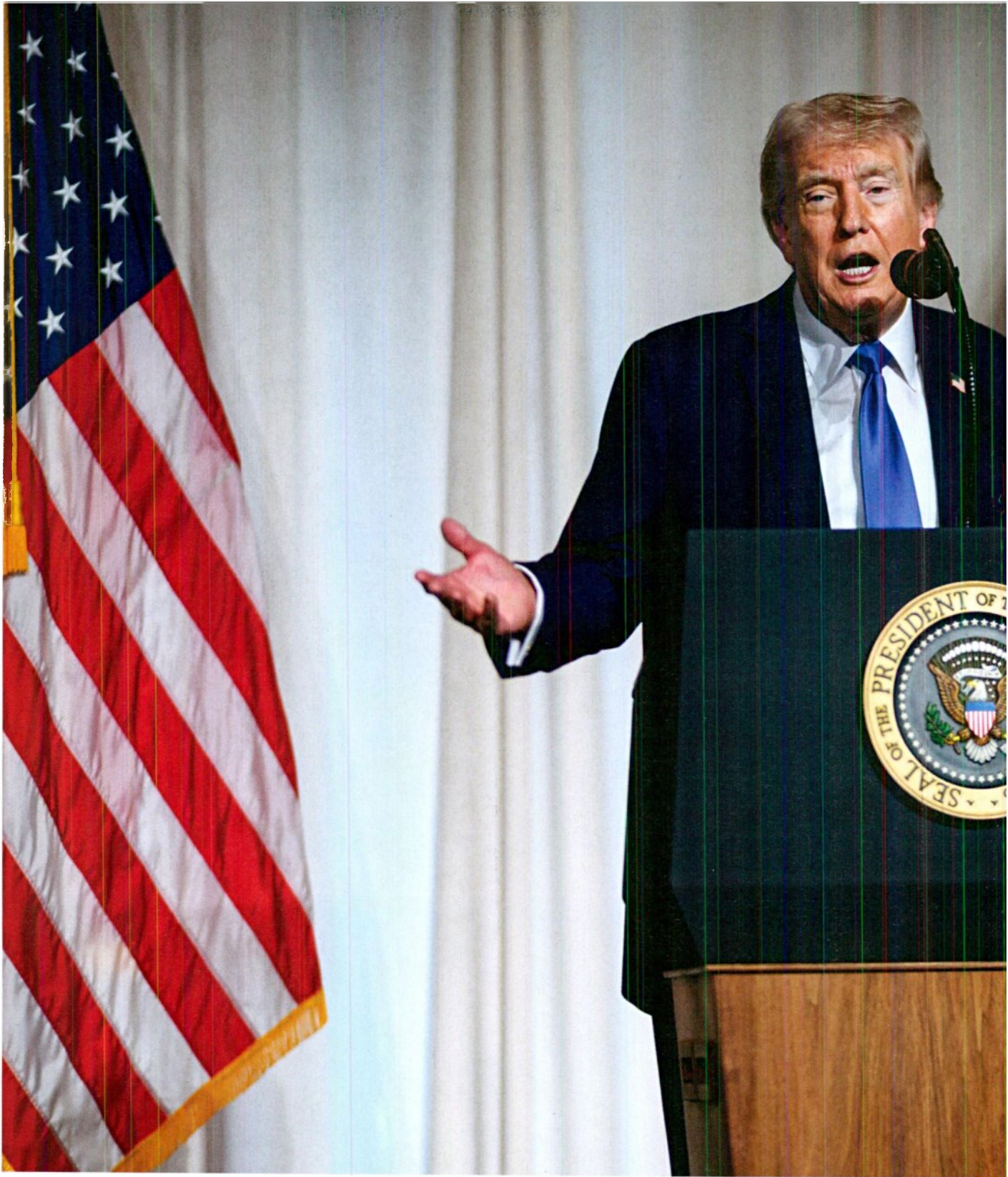
"כשאני מסתכל על האירועים האחרונים אני שואל את עצמי האם המנהיגים המנהלים את המלחמה הזו קיבלו באמת החלטה להכריע אותה. פה נשאלת שאלה מהותית והיא האם התקבלה החלטה כזו, בעיקר על ידי הנשיא טראמפ. עם כל הכבוד לישראל ולראש הממשלה נתניהו, מי

מרהיבה שמעוררת מקום לאופטימיות - הכוללת את חיסול השדרה הבכירה ביותר של ההנהגה האיראנית והמנהיג העליון וכן פגיעה בתשתיות ובמפעלי נשק להשמדה המונית - עדיין איננו רואים ניסיון של ממש שאפשר לקרוא לו הכרעה. "כשאני מדבר על הכרעה אני מתכוון להחלטה ללכת על מלחמה טוטלית. המונח מלחמה טוטלית הוא חיוני על מנת להכריע משטרים טוטליטריים. צריך לזכור שלמשטר כזה יש המון אוויר לנשימה משום שאין בו אופוזיציה פעילה מבית, ולכן הוא יכול להמשיך להתקיים לאורך זמן רב גם תחת לחץ צבאי כבד. אנחנו שומעים את זה השכם והערב: גם אם יישאר שם איש הבסיג'

שכרע מחליט לאן פני הדברים מועדים יושב כנראה בחדר הסגלגל בבית הלבן".

אחת הנקודות המרכזיות שעלו במהלך השיחה היא שאלת הבעלות על המלחמה. פשר טוען כי למרות היכולות הישראליות המוכחות, החלטה על סיום המשחק באיראן אינה מתקבלת בירושלים.

"השאלה העיקרית היא האם הנשיא הגיע להחלטה שהוא רוצה להכריע את האיראנים", מסביר ד"ר פשר. "אם הוא אכן החליט כך, אנחנו עדיין רחוקים מסיום המלחמה. אף שאנו נמצאים כבר זמן רב לאחר התחלת ההפגזות ואנו שרויים כרגע בהפסקת אש, ועל אף פתיחה

אומה לבדו נהרגו כשנים עשר אלף אמריקאים. סך האבדות היה אדיר לכל הצדדים ולכן נדרשת הכרעה שקשורה בנרטיב. במלחמת העולם הראשונה, בקרבות עקובים מדם כמו ורדן, היו למעלה ממיליון הרוגים. איך מכריזים במצב כזה מי ניצח? כאן בדיוק נכנס ההיבט של תמונת ניצחון.

"אנחנו יודעים מתי המונח הזה נכנס לתודעה הציבורית: במלחמת קרים באמצע המאה התשע עשרה. מדוע דווקא אז? מכיוון שאז הומצאו צילום הסטילס והטלגרף שהעניקו את היכולת להעביר מידע מהיר מהחזית הביתה. כך התחילו לייצר נרטיבים, במיוחד כאשר המלחמות הגיעו

שהתחיל עוד בימי המהפכה הצרפתית. באותה עת הפסיקו הצבאות להיות מורכבים משכירי חרב והפכו למסגרות של מתנדבים השייכות לכל שדרות העם. צבאות בסדרי גודל של עשרות אלפי חיילים תפחו לצבאות ענק, דוגמת ה'גרנד ארמה' הנפוליאוני שמנה בין שש מאות לשבע מאות אלף איש.

"האלמנט השני הוא המהפכה התעשייתית של המאה התשע עשרה שייצרה נשק קטלני בהיקפים אדירים. שילוב זה גובה מחירים כבדים מאוד מהצבאות. ברגע שהמחירים נמדדים במיליוני הרוגים, קשה להגיע למסקנה ברורה מי בעצם ניצח. גם בפלישה לנורמנדי, ביום הראשון בחוף

האחרון עם יד אחת ורגל אחת, הוא ירים את היד ויסמן וי."

הקרב על הנרטיב

איך בכלל ניתן לקבוע ניצחון במלחמה בעידן הנוכחי?

"זו שאלה המורכבת משני חלקים", אומר ד"ר פשר. "החלק הראשון קשור בנרטיבים. בעידן המודרני כל צד מציג נרטיב של תמונת ניצחון. אסביר למה אני מתכוון: בעידן המודרני ישנן שתי תופעות מרכזיות שמנתבות את סיפור המלחמה. "התופעה הראשונה היא צבא ההמונים

משמעותיות קודמות. "ההשוואות בין המערכה המתפתחת מול איראן לבין סיום מלחמת העולם השנייה אינן מקריות, אך הן גם עלולות להטעות. ההיסטוריה אינה חוזרת על עצמה אך היא בהחלט מהדהדת, והשאלה איננה האם שנת אלף תשע מאות ארבעים וחמש תחזור, אלא מה באמת ניתן ללמוד ממנה ומה טרם הפנמנו. דווקא ברגעים שבהם נדמה כי ההיסטוריה חוזרת, אנו נדרשים להבחין בין דמיון שטחי לבין לקחים עמוקים.

"אחת האשליות המסוכנות ביותר היא האמונה שניתן להפיל משטרים טוטליטריים מהאוויר בלבד. ההיסטוריה של מלחמת העולם השנייה מלמדת אחרת בתכלית. הבליון הגרמני על בריטניה לא הכריע את לונדון וכך גם הפצצות בעלות הברית על ערי גרמניה. במונטה קאסינו שבאיטליה, למרות סיוע של למעלה ממאתיים מפציצים מהאוויר, רק לאחר הקזת דם נוראית של כחמישים וחמישה אלף לוחמים הצליחו בעלות הברית לפרוץ את קו גוסטב ולפלוס את הדרך לצפון איטליה.

"גם בזירה הפסיפית מול יפן נדרשה התקדמות קרקעית עקובה מדם, החל מגוודלנקל, דרך איי גילברט ואיי מרשל ועד איזו ג'ימה ואוקינאווה. האמריקנים אמנם לא כבשו כל אי בדרכם אלא בחרו יעדים אסטרטגיים מרכזיים בזה אחר זה, אך גם טקטיקה זו לא הספיקה כדי להביא להכרעתה הסופית של יפן.

"למרות אבדות עצומות, ובהן כמאה שמונים ושמונה אלף הרוגים יפנים בקרב אוקינאווה לבדו, נדרשו בסופו של דבר שתי פצצות אטום כדי להכריע. המטרה לא הייתה רק להביא לסיום מהיר של המלחמה, אלא גם לבלום ולהרתיע את ברית המועצות מלהתבסס בדרום מזרח אסיה. הלקח הוא ברור וחד משמעי: כוח אווירי לבדו אינו מסוגל להפיל משטרים.

"גם במישור המדיני ההשוואה בין המנהיגים של אז לאלו של היום מחדדת תובנות מורכבות למדי. היחסים בין רוזוולט לצ'רצ'יל לא היו הרמוניים ואידיאליים כפי שנהוג לחשוב היום. צ'רצ'יל התקשה מאוד לגייס את רוזוולט להצטרף למערכה עד להתקפה על פרל הארבור. הקושי נבע בין היתר ממגמות של בדלנות בקרב חברי הקונגרס ומהתמקדות אמריקנית בבניין כוח פנימי ובהתחמשות במהלך אותה שנה, במיוחד לאחר המפלה הבריטית בתחילת המלחמה. האמריקנים נמנעו מלספק בתחילה סיוע ישיר ומלא לבריטים, עד לכניסתה של תוכנית 'החכר והשאל'.

"מנגד, בעידן הנוכחי נראה כי קצב התיאום בין מנהיגים מערביים הוא מהיר בהרבה. יש אף הטוענים כי נתיניהו מצליח היכן שצ'רצ'יל התקשה. אך ההיסטוריה מלמדת שהשאלה האמיתית איננה מהירות התיאום הבין-מדינותי, אלא עומק המחויבות והכוננות האמיתית לשלם מחירים כבדים לאורך זמן רב.

"כך קרה גם בוועידת קזבלנקה בחורף של שנת תש"ג (1943), כאשר הוחלט על דרישה לכניעה ללא תנאי. המהלך נעשה תוך תיאום הדוק

ניצחון באמצעות קואליציה. מלחמת קרים

תמונת ניצחון. הנפת הדגל באיוו ג'ימה

התנייס בקושי. רוזוולט וצ'רצ'יל

טראמפ יכריז על ניצחון ודי בצדק. וגם האיראנים מצידם יכריזו על ניצחון משום שהם שרדו את המערכה. מכיוון שמדובר במשטר טוטליטרי הוא יכול להכריז מה שהוא רוצה, שכן אין שם עיתונות חופשית והרשת חסומה לחלוטין."

אשליות באוויר

פשר מבקש להפיק לקחים ממלחמות

לשלב של סטגנציה (קיפאון) בחזית. "ישנן תמונות ניצחון הצרובות בתודעה ההיסטורית כמיתוסים, כמו הנפת הדגל באיוו ג'ימה על ידי החיילים האמריקאים, ועל אותו בסיס 'דגל הדי' באילת בסוף מלחמת השחרור. כל צד מחפש את התמונה שבאמצעותה יוכל להכריז בפני עמו על ניצחון. "צריך להבין שמה שלא יהיה, גם אם נגיע כעת לסיום המלחמה במסגרת של משא ומתן, הנשיא

הפצצות לא הספיקו. חייל בריטי בהריסות מונטה קאסינו באיטליה

"דם יזע ודמעות". צ'רצ'יל נואם לאומה

והוא ממשיך למלא תפקיד מכריע דומה גם כיום. גרמניה הנאצית פעלה באופן מובהק מתוך תפיסה של כיבוש משאבים: היא כבשה את נורבגיה ודנמרק כדי להבטיח את נתיבי השיט להובלת ברזל משוודיה לתעשיית הנשק שלה, פעלה לשליטה בשדות הנפט ברומניה, השתלטה על אסם התבואה האוקראיני ואף ניסתה להגיע למאגרי הנפט העצומים בקווקז.

"מנגד, הבריטים והסובייטים פעלו נחרצות כדי להשתלט על איראן במטרה להבטיח זרימה שוטפת של דלק לצבא האדום דרך הים הכספי והוולגה לעבר אזור סטלינגרד ומשם לכל רחבי ברית המועצות. גם מתקפת הארדנים בחורף תש"ה, שהייתה המהלך ההתקפי המשמעותי האחרון של גרמניה, נועדה ביסודה לפגוע במערך הלוגיסטי של בעלות הברית ולנתק את הכוחות האמריקנים מבסיס האספקה המרכזי שלהם בנמל אנטוורפן. במידה רבה, המשאבים הם אלו שמכתיבים את האסטרטגיה הצבאית."

מלחמה טוטלית

מכאן גוזר פשר תובנה נוקבת לגבי שיטת ההכרעה הדרושה. "מלחמות בסדר גודל היסטורי מוכרעות רק כאשר הן הופכות לטוטליות. כיום נעשה ניסיון מלאכותי למדי להפריד בין משטר האייתולות לבין העם האיראני. הדבר דומה לניסיון היפותטי של בעלות הברית להפריד בין המשטר הנאצי לבין העם הגרמני. בפועל, ההכרעה במלחמת העולם השנייה התאפשרה אך ורק כאשר אומצה מדיניות קשוחה של כניעה ללא תנאי, בדיוק כפי שדרש רוזוולט.

"כאשר הנשיא רוזוולט הצהיר שהם עוברים למצב של מלחמה טוטלית, המשמעות הייתה שכל המשאבים והיעדים הופכים לחלק בלתי נפרד מהמערכה. זה כלל פגיעה בתשתיות לאומיות ואזרחיות, הריסת גשרים ופגיעה במתקני חשמל. המהלך המשמעותי הזה אומר גם פגיעה באזרחים, מכיוון שבסופו של דבר המטרה העליונה היא לשבור את רוחו של האויב מבחינה מורלית, ולא להסתפק רק בפגיעה פיזית בצבאו.

"דוגמה היסטורית נוספת לכך ניתן למצוא במלחמת האזרחים האמריקאית. לאחר שנים ארוכות וקשות של לחימה, צבא הצפון לא הצליח להכריע צבאית את הדרום. המפנה התרחש רק כאשר הגנרל שרמן החליט לשבור את רוחם של בני הדרום באמצעות מלחמה טוטלית. המסע המפורסם שלו, 'הצעדה אל הים' מאטלנטה לסוואנה, יישם בפועל טקטיקה אכזרית של אדמה חרוכה. חייליו הרסו תשתיות, שרפו שדות תבואה וחיבלו באופן שיטתי במסילות הברזל בפעולות שנודעו לימים כ'לולאות שרמן'. המערכה נמשכה עד שרוח הדרום נשברה כליל והם נאלצו להיכנע. "גם גרמניה מצידה הכריזה על מלחמה טוטלית. זה מה שקרא שר התעמולה גבלס ימ"ש לעשות בנאומו בחורף תש"ג (1943) - קריאה למלחמה הפונה במכוון לתשתיות הלאומיות ולאוכלוסייה האזרחית, ולא מתמקדת אך ורק

של הקואליציות. כבר למעלה ממאתיים שנה, החל ממלחמות נפוליאון דרך מלחמת קרים, מלחמת העולם הראשונה וכמובן מלחמת העולם השנייה, מערכות גדולות מוכרעות תמיד על ידי קואליציות רחבות ולא על ידי מדינה בודדת.

"כך היה גם במלחמת העולם השנייה: הכרעתה של גרמניה הייתה פועל יוצא של מאמץ צבאי משולב של ארצות הברית, בריטניה וברית המועצות. כאשר אין בנמצא קואליציה מגובשת ופעילה כפי שניתן לראות במלחמות קוריאנה ווייטנאם, לא מושגת הכרעה ממשית, והמערכה נגררת לדשדוש ממושך וכואב. לעומת זאת, במלחמת המפרץ הראשונה הייתה זו קואליציה רחבה וברורה שהובילה להצלחה מהירה ומשמעותית. קואליציות אינן משמשות רק כמכפיל כוח צבאי, אלא הן מהוות תנאי יסודי ובסיסי להכרעה.

"אי אפשר להבין לעומק את האסטרטגיה של מלחמות מודרניות מבלי להתייחס למשאבים ובראש ובראשונה לאנרגיה. הנפט היה הלב הפועם של המלחמה במהלך המאה העשרים

בין ארצות הברית לבריטניה אך ללא שיתופו של סטלין, והתברר כי הכרעה מחייבת אחדות אסטרטגית גם אם היא אינה שלמה לחלוטין או כוז שנטולת מתחים פנימיים."

רק קואליציות יכולות

ד"ר פשר מתייחס לקושי המתמשך של המערב בתפיסת המציאות וביכולת לזהות איומים מבעוד מועד. "בשנות השלושים, מדיניות הפייסנות מול היטלר נבעה במידה רבה מטרואומה עמוקה ממוראותיה של מלחמת העולם הראשונה. אותה טראומה, ובהמשך גם הפוסט טראומה המצטברת משתי מלחמות עולם, יצרה עיוות מסוכן בתפיסת המציאות וחוסר יכולת לקרוא נכון את כוונותיהם של משטרים טוטליטריים. גם כיום עולה השאלה הנוקבת האם המערב באמת למד כיצד לזהות בזמן משטרים בעלי אידיולוגיות קיצוניות, או שמה הוא שוב חוזר על דפוסים מוכרים של היסוס והכחשה.

"הלקח החשוב ביותר שעלינו להפיק הוא זה

בצבא. באותו נאום מפורסם שנישא חודש לאחר ועידת קזבלנקה, כינס גבלס את בכירי המשטר באולם הספורטפאלסט בברלין. הוא שאל את ההמונים המשולהבים: 'האם אתם רוצים מלחמה טוטלית?', וכולם שאגו בתגובה 'כן'. מאותו רגע המלחמה הפכה למערכה כוללת על הבית. מעניין לציין בהקשר זה כי היטלר, בניגוד לצ'רצ'יל ורוזוולט, ניסה בתחילה לשמור את האזרחים הגרמנים מחוץ לתמונה המלחמתית כדי לשמר את התמיכה מבית ולנהל את המלחמה ואת השמדת היהודים הרחק מהעין הציבורית.

"דפוס הפעולה הטוטלי של בעלות הברית בא לידי ביטוי גם בהפצות הכבודות על המבורג ודרזדן. דרזדן שימשה אז צומת לוגיסטי מרכזי, ובהמשך הופצו גשרים אסטרטגיים על נהרות האלבה והריין והושמדה תשתית תחבורתית ותעשייתית רחבה, עד לקריסתה המוחלטת של היכולת הגרמנית להמשיך ולהילחם.

"כדי להכריע משטר אכזרי כזה נדרשת בסופו של דבר החלטה של הכנסת מגפיים על הקרקע. בוועידת קזבלנקה הבינו המנהיגים שלא תהיה כל ברירה אלא לפלוש לאירופה עצמה. הם התחילו בסיציליה ובאיטליה, ושם החל גם המרוץ הגלוי מול הרוסים בשאלה מי יגיע ראשון לברלין. הם הבינו היטב שאם לא יתפסו את השטח פיזית, המלחמה תישאר שקועה בממלכת אי הוודאות.

"גם במלחמת האזרחים האמריקנית, כאמור, נדרשו ארבע שנות לחימה מדממות עד אשר הגנרל שרמן הכריע את הדרום במסע אל הים מאטלנטה לסוואנה. היו אלו כארבע מאות ושמונים קילומטרים של הרס תשתיות שיטתי ומדיניות אדמה חרוכה שפגעה קשות גם במרחב האזרחי. זה אולי איננו פוליטיקלי קורקט במושגים של ימינו, אך זהו בדיוק המהלך שמכריע מערכות גדולות.

"אם זו המטרה שאליה אנו חותרים, הרי שבשלב מסוים יידרש גם מהלך משמעותי של נוכחות קרקעית, פגיעה רחבה בתשתיות אזרחיות וחנק כלכלי עמוק עד לרמה שבה לאויב לא נותרת שום יכולת או רצון להמשיך להילחם. במקרה של איראן, נכון לעכשיו, אנו עדיין לא נמצאים בשלב הזה."

דם, יזע ודמעות

פשר שואב השראה מיוחדת מהתנהלותו של וינסטון צ'רצ'יל בימי מלחמת העולם השנייה. "הגרמנים ניסו להכריע את הבריטים בקיץ ת"ש (1940) במסגרת מה שכונה הקרב על בריטניה. הם הטילו בליץ אכזרי על ערי בריטניה, פגעו אנושות בתשתיות מרכזיות ובערי תעשייה, ולבריטים היו כארבעים וארבעה אלף הרוגים. האם זה הכריע אותם? ממש לא. המצב הזה מזכיר במקצת את המציאות שלנו כיום. אמנם אין אבדות ברמה מחרידה כזו, אך יש כבר אינסוף יעדים שהותקפו.

"כאן בדיוק באה לידי ביטוי גדולתו ההיסטורית של צ'רצ'יל. באמצעות רטוריקה

אדמה חרוכה. מלחמת האזרחים האמריקאית

שני מנהיגים, אחד קובע. טראמפ ונתניהו

הקריסה תגיע מתישהו. ההפצות באיראן

יוצאת דופן הוא הניע את העם הבריטי לפעולה ולעמידה איתנה. המונח שרווח אז היה 'לנשוך שפתיים ולעמוד זקוף'. בניגוד למנהיגים שאנו רואים כיום, צ'רצ'יל לא הבטיח הבטחות שוויון על ניצחון מוחלט בטווח הקצר, אלא אמר בפשטות: 'אין לי דבר להציע מלבד דם, עמל, דמעות ויזע'. זה היה תיאום ציפיות ברור, חד ונטול אשליות. בנאומו המפורסם ביוני ארבעים, יום אחד בלבד אחרי הפינוי הדרמטי מדנקרק שבו כמעט הושמד כליל הצבא הבריטי, הוא הכריז: 'זו הייתה שעתם היפה ביותר'.

"צ'רצ'יל הבין שבמצבו העגום, הרבה מעבר לצורך בהעלאת המורל הלאומי, הוא חייב לייצר נרטיב של עמידה וגבורה. הוא למעשה היחיד מבין 'שלושת הגדולים' שכתב את היסטוריית המלחמה תוך כדי תנועה בחיבור עב כרס של שישה כרכים. הוא הבין לעומק שמלחמות בסדר גודל קולוסאלי כזה קשה מאוד להכריע באופן פיזי בלבד, ולכן חייבים לייצר נרטיב המגובה היטב בתמונת ניצחון.

"לצד ההערצה הזו, צ'רצ'יל הוא דמות אמביוולנטית מאוד. כשמדברים היום על מנהיגות כולם רוצים להיות צ'רצ'יל, אך אסור לשכוח שהוא עשה טעויות רבות בדרך. הוא נכנס לתפקידו כראש אימפריה חובקת עולם וסיים אותו כאשר האימפריה הבריטית נמצאת בשלבי דעיכה מתקדמים. הוא אף הפסיד בבחירות של תש"ה (1945) ממש תוך כדי ועידת פוטסדאם, פשוט משום שהעם הבריטי כבר היה שבע מהמלחמה ורצה שינוי.

"עם זאת, היכולת המופלאה שלו לעמוד לבד באירופה השסועה מול מכות המלחמה של הצבא הגרמני היא חסרת תקדים בהיסטוריה. לנו כיהודים יש אליו יחס מורכב במיוחד. עוד בשנת תרפ"ב (1922), בתפקידו כשר המושבות, הוא הוציא את 'הספר הלבן' הראשון שצמצם משמעותית את הבטחותיה של הצהרת בלפור. בנוסף לכך, להחלטת כניעה ללא תנאי שהתקבלה בוועידת קזבלנקה היו השלכות הרסניות וטרגיות על יהודי אירופה. ברגע שמחליטים החלטה אסטרטגית שלא לנהל שום משא ומתן עם האויב, סוגרים את הגולל על האפשרות להציל חיי אדם דרך עסקאות חליפין.

"בהקשר זה אני מעניק ציון לשבח כהיסטוריון דווקא לנשיא טראמפ, על כך שהוא מוכן לנהל משא ומתן תוך כדי אש. אם אפשר להשיג יעדים חיוניים מבלי להקריב את חייהם של חיילים זה כמובן עדיף. במלחמת העולם השנייה, ההחלטה העיקשת שלא לדבר בשום אופן עם הנאצים טרפדה הלכה למעשה ניסיונות הצלה נואשים, כמו פרשת טרנסניסטריה, פרשת האונייה סטרומה או היוזמות של הרב וייסמנדל וקבוצת העבודה בסלובקיה. אפילו פרשת קסטנר ויואל ברנד שהציעה עסקת סחורה תמורת דם נתקלה בחומת האטימות הזו. בעלות הברית ידעו היטב על תוכנית ההשמדה כבר ב־1942, אך הנשיא רוזוולט פטר זאת באומרו: 'סבל היהודים יסתיים כשהמלחמה תיגמר'. האסון הוא שעד שהמלחמה אכן נגמרה, כמעט לא נותרו יהודים להציל".

נמר של נייר

למרות הניתוח ההיסטורי הקר והמפוכח, פשר מסיים את הראיון בטון אופטימי בכל הנוגע להישגיה של ישראל במערכה הנוכחית. "בנרטיב שלי, אנחנו בהחלט נמצאים בדרך לניצחון. במשך חמישים שנה הסתובבנו כאן עם תחושה מאימת שיש שם מפלצת בלתי מנוצחת, וכעת מסתבר שמדובר בנמר של נייר. אבל צריך לזכור שגם נמר מנייר שיושב על טריטוריה עצומה כל כך עם תשעים ושניים מיליון תושבים, דורש מאיתנו אורך רוח משמעותי. הכרעה אמיתית וסופית תגיע רק כאשר יופעלו אמצעים מחמירים של לוחמת מצור מודרנית, הכוללים ניתוק תשתיות מים וחשמל ויצירת טבעת חנק הדוקה סביב טהרן.

"אנו נמצאים אולי כבר בעיצומה של מלחמת עולם שלישית המשתרעת מוונצואלה, דרך אוקראינה ועד לטהרן. כדי לנצח במערכה הגלובלית הזו ישראל זקוקה לקואליציה רחבה. שותפות האינטרסים עם האמריקאים היא אכן משובבת נפש ומעודדת, אבל ללא הסרת כפפות טוטלית מצידם וללא נחישות אמריקאית לסיים את האירוע באופן פיזי על הקרקע, המשטר האיראני עלול למצוא דרכים להמשיך לשרוד גם בתוך הריסותיו".